

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять для студентів 6 курсу

Навчальна дисципліна: Загальна практика (сімейна медицина), у тому числі виробнича лікарська практика (професійне навчання) загальна практика (сімейна медицина)

Модуль 1. Загальна практика (сімейна медицина), в тому числі виробнича лікарська практика (професійне навчання) загальна практика (сімейна медицина)

Освітній рівень другий (магістерський)

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Спеціальність 222 Медицина/228 Педіатрія

Кафедра загальної практики (сімейної медицини)

Тема 6. «Алгоритм діяльності сімейного лікаря при основних ендокринологічних захворюваннях і анеміях»

Затверджено на засіданні кафедри загальної практики (сімейної медицини), протокол № 9 від 23 грудня 2024 року

Розглянуто та затверджено на ЦМК з терапевтичних дисциплін, протокол № 6 від 10 лютого 2025 року

Київ-2025

1. Мета заняття: навчити студентів аналізувати причини та статифікувати фактори ризику виникнення ендокринної патології (цукровий діабет 1 та 2 типу, захворювання щитоподібної залози) та анемії різної етіології (залізодефіцитна анемія, В12-дефіцитна анемія, фолієводефіцитна анемія); визначати об'єм діагностичних заходів (лабораторних, інструментальних) та інтерпретувати отримані результати; проводити диференційний діагноз; формулювати діагноз, розробляти план лікувальних та профілактичних заходів з урахуванням клінічних особливостей перебігу даних захворювань та наявної супутньої патології; складати маршрут для пацієнтів даної категорії.

2. Компетенції (формування компетенцій).

- **інтегральна:** вміти розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності 22 “Охорона здоров'я”, що передбачає застосування певних теоретичних знань, вмінь, практичних навичок та методів відповідного професійного спрямування.

- **загальні:**

ЗК1. Вміти абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати отримані дані.

ЗК2. Вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Вміти застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Знати та розуміти особливості предметної галузі та професійної діяльності.

ЗК5. Вміти адаптуватись та діяти в новій ситуації.

ЗК6. Вміти приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Вміти працювати в команді.

ЗК8. Вміти взаємодіяти з особистостями в професійних межах.

ЗК9. Вміти спілкуватись іноземною мовою.

ЗК10. Вміти використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК11. Вміти проводити пошук, опрацьовувати та аналізувати інформацію, отриману з різних джерел.

ЗК12. Вміти своєчасно і якісно виконувати поставлені завдання і взяті обов'язки.

ЗК13. Вміти усвідомлювати рівні можливості особистостей та гендерні проблеми.

ЗК14. Вміти реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15. Вміти зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, її ролі

в розвитку суспільства, використовувати різні форми активного відпочинку, вести здоровий спосіб життя.

• **спеціальні (фахові, предметні):**

ФК1. Вміти з'ясувати і аналізувати скарги хворих на ендокринну патологію (цукровий діабет 1 та 2 типу, захворювання щитоподібної залози) та анемії різної етіології.

ФК2. Розпізнавати основні прояви ендокринної патології (цукровий діабет 1 та 2 типу, захворювання щитоподібної залози) та анемії різної етіології.

ФК3. Удосконалювати методики фізикального обстеження хворих на ендокринну патологію (цукровий діабет 1 та 2 типу, захворювання щитоподібної залози) та анемії різної етіології.

ФК4. Вміти призначати оптимальний алгоритм діагностики для хворих на ендокринну патологію (цукровий діабет 1 та 2 типу, захворювання щитоподібної залози) та анемії різної етіології.

ФК5. Вміти самостійно інтерпретувати дані інструментальних та лабораторних методів дослідження, які застосовують для діагностики ендокринної патології (цукровий діабет 1 та 2 типу, захворювання щитоподібної залози) та анемії різної етіології.

ФК6. Вміти проводити диференційний діагноз ендокринної патології (цукровий діабет 1 та 2 типу, захворювання щитоподібної залози) та анемії різної етіології.

ФК7. Вміти вірно діагностувати ендокринну патологію (цукровий діабет 1 та 2 типу, захворювання щитоподібної залози) та анемії різної етіології згідно сучасних класифікацій та настанов.

ФК8. Вміти призначати хворому з ендокринною патологією (цукровий діабет 1 та 2 типу, захворювання щитоподібної залози) та анеміями різної етіології лікування згідно сучасних клінічних рекомендацій та настанов, виписувати необхідні рецепти.

ФК9. Вміти визначити прогнозу перебігу захворювань (цукровий діабет 1 та 2 типу, захворювання щитоподібної залози; анемії різної етіології) і терапевтичної тактики; складати маршрут для пацієнтів даної категорії; впроваджувати методи вторинної профілактики даних захворювань.

3. План та організаційна структура заняття.

Назва етапу	Опис етапу	Рівні засвоєння	Час
Підготовчий етап			

<p><u>Організаційні заходи.</u> Перевірка робочих зошитів. Постановка навчальних цілей та мотивації. Контроль вихідного рівня знань.</p>	<p><u>Методи контролю теоретичних знань:</u> - індивідуальне теоретичне опитування - тестовий контроль - вирішення типових задач.</p>	<p>Питання. Типові задачі. Тести. Письмові теоретичні завдання. Таблиці. Рисунки, Структурно-логічні схеми. Аудіо- та відеоматеріали.</p>	<p>45-60 хв.</p>
Основний етап			
<p><u>Формування практичних навичок:</u> 1. Збір скарг, анамнезу. 2. Методи об'єктивного обстеження (пальпації лімфовузлів, органів черевної порожнини). 3. Методика проведення та інтерпретація результатів дослідження: загального аналізу крові, біохімічного аналізу крові.</p> <p><u>Формування професійних вмінь:</u> 1. Провести курацію хворого з ендокринною патологією (цукровий діабет 1 та 2 типу, захворювання щитоподібної залози) та анеміями різної етіології. 2. Скласти план обстеження хворого. 3. Скласти план лікування хворого.</p>	<p><u>Метод формування практичних навичок:</u> практичний тренінг.</p> <p><u>Метод формування професійних вмінь:</u> тренінг у вирішенні типових та нетипових ситуаційних задач (реальних клінічних, імітованих, текстових).</p>		<p>100-150 хв.</p>

Заключний етап			
Контроль та корекція рівня практичних навичок та професійних вмінь.	<p><u>Методи контролю практичних навичок:</u> індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів.</p> <p><u>Методи контролю професійних вмінь:</u> аналіз та оцінка результатів клінічної роботи студентів.</p>	Результати роботи з хворим, з історією хвороби.	45-60 хв.
<u>Підведення підсумків заняття:</u> теоретичних, практичних, організаційних.			5-10 хв.
Домашнє завдання.	Орієнтовна карта для самостійної роботи з літературою. Рекомендована література (основна, додаткова).		5 хв.

4. Зміст теми заняття.

ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ

Критерії скринінгу цукрового діабету (ЦД) у асимптоматичних осіб (ADA, Standards of Medical Care in Diabetes — 2020)

I. Дорослі з надмірною масою тіла або ожирінням ($IMT \geq 25$ кг/м²), що мають ≥ 1 факторів ризику:

- родичі першої лінії, хворі на ЦД
- серцево-судинна патологія в анамнезі
- АГ ($\geq 140/90$ мм рт.ст. або антигіпертензивна терапія);
- рівень ЛПВЩ $< 0,90$ ммоль/л та/або тригліцеридів $> 2,82$ ммоль/л
- жінки із синдромом полікістозних яєчників

Питання для самопідготовки студента до практичного заняття:

1. Класифікація порушень вуглеводного обміну (предіабет, цукровий діабет).
2. Діагностика цукрового діабету 1-го та 2-го типу.
3. Показання та проведення перорального глюкозотолерантного тесту.
4. Критерії компенсації та ускладнення цукрового діабету.
5. Основні принципи немедикаментозного та медикаментозного лікування цукрового діабету.
6. Лабораторні тести для оцінки функції щитоподібної залози.
7. Діагностика, диференційна діагностика, лікування тиреотоксикозу.
8. Діагностика, диференційна діагностика, лікування гіпотиреозу.
9. Класифікація, діагностика та диференціальна діагностика анемії.
10. Клінічні прояви, принципи лікування та профілактики залізодефіцитної, В12- та фолієводефіцитної анемії.

Рекомендована література

Основна:

1. Загальна практика — сімейна медицина: у 3 книгах. Книга 1. Організація первинної медично допомоги: підручник / Л. С. Бабінець, Л. В. Андріюк, В. І. Величко та ін. // за ред. Л. С. Бабінець. – Київ, «Медицина», 2023. – 448 с.
2. Ендокринологія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / П. М. Боднар, Г. П. Михальчишин, Ю. І. Комісаренко та ін. // за ред. Ю. І. Комісаренко, Г. П. Михальчишин. Вид 5-те, оновл. та доповн. - Вінниця: «Нова Книга», 2020. - 536 с.
3. Актуальні питання ендокринології у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю. В. Вороненко, О. Г. Шекера, Б. М. Маньковський та ін. - Київ, Заславський О. Ю. - 2019. - 132 с.
4. Наказ МОЗ України від 26.01.2023 № 151 «Уніфікований клінічний протокол первинної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Цукровий діабет 1 типу у дорослих».
5. Наказ МОЗ України від 11.07.2023 № 1259 «Уніфікований клінічний протокол первинної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Вроджений гіпотиреоз».
6. Гематологічні захворювання в клінічній практиці / Бульда В. І., Дземан М. І., Родіонова І. О. – «Медкнига», 2022. – 196 с.

7. Загальні та окремі питання анемічного синдрому в клінічній практиці лікаря-інтерна. Посібник для лікарів-інтернів та слухачів курсів тематичного удосконалення / Родіонова І. О., Губська О. Ю. – Київ, НМУ імені О. О. Богомольця, 2019. – 69 с.

Додаткова:

1. American Diabetes Association: Standards of Medical Care in Diabetes - 2021. – Guideline.
2. IDF Diabetes Atlas, 9th edition, Brussels, Belgium: International Diabetes Federation, 2019. – 144 p. Online version of IDF Diabetes Atlas: <https://www.diabetesatlas.org/en>
3. Textbook of Family Medicine, 9th edition / R. E. Rakel, D. P. Rakel. – Elsevier, 2017. – 1199 p.
4. Наказ МОЗ України від 02.11.2015 № 709 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при залізодефіцитній анемії»
https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2015_709_ukpmd_zda.pdf
5. Центр медичної статистики МОЗ України. www.medstat.gov.ua
6. <https://www.thyroid.org/professionals/ata-professional-guidelines>

Методична розробка складена: професор Любарець Т. Ф.
доцент Новицька А. В.